

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

13 Mart 2013 Çarşamba

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

13 Mart 2013 arŐamba

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
TBMM İçtüzüğü hakkında Komisyonun görüş ve önerileri	1:20

İ  İ N D E K İ L E R

		<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:20
Ruhsar DEMİREL	(Eskişehir)	1, 12:13, 14
Alev DEDEĐİL	(İstanbul)	2, 5:8, 11:12, 16
Dilek YÜKSEL	(Tokat)	2:3
Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	5:8, 11:12, 13, 15:18, 19
Ayşe Nedret AKOVA	(Balıkesir)	5:7, 15
Gökcen ÖZDOĞAN EN	(Antalya)	5, 18:20
Gökalp İZMİR (Komisyon Uzmanı)		6, 9:10, 13:14
Kemalettin AYDIN	(Gümüşhane)	7:9, 12, 16:18
Sedef KÜÇÜK	(İstanbul)	8, 12, 15
Tülay KAYNARCA	(İstanbul)	11
Mehmet Kerim YILDIZ	(AĞrı)	16

AĐılma Saati: 11.23

Kapanma Saati: 12.20

13 Mart 2013 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.23

BAŞKAN: Azize Sibel GÖNÜL (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Öznur ÇALIK (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Binnaz TOPRAK (İstanbul)

SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

KÂTİP: Mesut DEDEOĞLU (Kahramanmaraş)

0

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, yeterli çoğunluğumuz vardır. 24'üncü Dönem Üçüncü Yasama Yılı'nın 8'inci toplantısını açıyorum.

Toplantımızın verimli olmasını temenni ediyorum.

Öncelikle, isterseniz Başkanlık sunuşlarında Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonuna katılan heyetle birlikte yaptığımız çalışmalar hakkında kısa bir bilgi vereyim. Ondan sonra gündem ve diğer projelerimizle ilgili tartışma ve konuşma yapalım.

Ruhsar Hanım'a başsağlığı diliyoruz tüm Komisyon olarak.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Dilediler, sağ olun; Allah razı olsun hepinizden, sağ olun.

BAŞKAN – Ben geç kaldığım için de... Kalkınma Bakanlığında bir randevumuz vardı, ondan dolayı biraz geciktik. Bir anda herkese bakamadım.

Sedef Hanım'ı da aramıştık. İkisine de Allah'tan rahmet diliyoruz, Allah yardımcıları olsun.

Değerli arkadaşlar, 57'nci oturumunda, özellikle yasal reformlar... Birleşmiş Milletlerin Kadının Statüsü Komisyonunda yoğun tempolu programlar oldu. Bunlardan, etkinliklerden kısaca bahsetmek istiyorum. Ondan sonra da görüşme yapan arkadaşlarıma söz vermek istiyorum.

Bir tanesi, "Yasal Reformlar ve İyi Uygulamalar" diğeri de "Kadına Yönelik Şiddet" konulu iki etkinliğe katıldık. Ondan sonra, "Teknolojide Kadın" konulu -yine, KAGİDER'in ve Vodafone'un hazırlamış olduğu- bir panel vardı, ona katıldık. Ondan sonra, alt komisyon başkanlarımızın kendi alanlarıyla ilgili ikili görüşmeler yaptığı programlar oldu. Yine, Bakanlığın ikili görüşmelerine tüm milletvekili arkadaşlar birer birer katılarak bu ikili görüşmelerde, temaslarda bulundular. Ama şunu açık yüreklilikle söyleyebilirim: Özellikle Birleşmiş Milletlerdeki toplantıya İstanbul Sözleşmesi damgasını vurdu. Çünkü, gördüğümüz tabloda, Türkiye'nin buna hiçbir çekince koymadan ilk imzalayan ülke olması, bunu Parlamentosunda onaylamış olması, 25 ülkenin onay vermesine rağmen parlamentosunda

onaylayan ülke sayısının 3 olması, Türkiye'nin bu konuda liderlik yapmış olması gerçekten Birleşmiş Milletlere damgasını vurdu. Hem iç hukukunu hem altyapısını hem uygulamalarını, butonundan zorlayıcı hapse kadar yapılan düzenlemeler, iç hukuktaki düzenlemeler gerçekten tüm dünyada yankı buldu ve Türkiye'nin bu konudaki çalışmaları takdirle karşılandı.

Diğer önemli bir husus da, dediğim gibi, diğer arkadaşların, bizim alt komisyon başkanlarının gruplarla yapmış olduğu toplantılar. Bununla ilgili isterseniz Sayın Alev Dedegil bu konuda kısa bir bilgi versin bize.

Buyurun Sayın Vekilim.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Amerika'da yaptığımız çalışmalarda Genel Kurul izlemesini müteakiben heyetlerle ikili görüşmeler programlamamız oldu. Büyükelçiliğin vesilesiyle, işte, Türkiye'nde daimi temsilcilikte Alman Heyetiyle, Meksika Heyetiyle, Danimarka Heyetiyle görüşmelerimiz oldu. Bu anlamda, özellikle Danimarka Heyetiyle -Sayın Dilek Yüksel mutlaka açıklayacaktır- istihdama yönelik, diğer alanlarda da işte, cinsiyetçi bütçelemeye yönelik karşılıklı alışveriş oldu. Bu arada, Meksika Heyeti hepinizi Meksika'ya davet etti, selamlarını söyledi. Biz de sizler adına onlara teşekkür ettik. Oralardaki uygulamalar hakkında kendilerinden bilgi aldık. O bilgiler ışığında da diğer bilgileri de bir araya getirerek bugün Sayın Başkanımızın başkanlığında Kalkınma Bakanımızla bu anlamda, bu içerikte bir toplantı, görüşme yaptık.

Ben, teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Yüksel...

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Biz de aynı şekilde Almanya, Danimarka'yla ikili bir görüşme yaptık milletvekili arkadaşlarımızla beraber. Yaptığımız görüşmeye Avusturya da katılacaktı ama son anda onların bakanlarıyla alakalı bir programları çıktığı için görüşmeye katılmadılar.

Tabii, Almanya ve Danimarka'yla yaptığımız ikili görüşmelerde Almanya'nın istihdam oranında kadın istihdamında iyi bir noktada görünmesine rağmen kısmi zamanlı çalışmadan dolayı bu oranın yüksek çıktığını, bizim ülkemizdeki çalışma sistemine bu oranı vurduğumuzda yüzde 18'lere tekabül ettiğini gördük açıkçası. Bu da ülkemizin kadın istihdamı konusunda yeterli olmamakla beraber mevcut çalışma düzeni bakımından iyi bir noktada olduğunu gösteriyor. Tabii, Almanya'da yaşayan insanların aile vergisi diye bir vergilendirmeye karşı karşıya kaldığını, bunda da bir doktorla bir hemşirenin yaptığı evliliklerde yani bir doktorla ya da işte, çok yüksek geliri olan bir meslek grubundaki bir beyle ya da bayanla... Bir bayanın yaptığı evliliklerde aile vergilendirmesi alındığı için ortalamaya vurulduğunda çoğu zaman kadının iş hayatından vazgeçtiğini, çalışmadığını çünkü hesap yaptığında çocuklarına bakmanın maliyetinin ya da evde olmasının maliyetinin... Vergilendirme dilimine

girdiğinden dolayı eline bir şey kalmadığını ve bundan dolayı da çalışmaktan vazgeçtiğini gördük ki kendi ülkelerinin içerisinde de bu konuda tartışmaların devam ettiğini ve aile vergisinden bireysel vergilendirmeye geçmeye yönelik bir gayret içerisinde olduklarını gördük.

Danimarka'da durumun daha iyi olduğunu gözlemledik ama hem nüfusun az olması itibarıyla hem de ülkenin ekonomik verileri itibarıyla istihdam noktasında daha ileri bir noktada olduklarını, 1921 yılında ilk kadın bakanlarının, Millî Eğitim Bakanlarının olduğunu gözlemledik. Ama bizim yaptığımız çalışmaların da ülkeler arası görüşmelerde çok önemli bir noktada olduğunu, çok önemli ivmeler kazandırdığını görmekten de bütün katılan arkadaşlar olarak mutluluk duyduğumuzu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Söz almak isteyen?

Sedef Hanım...

Canan Hanım...

Teşekkür ederim.

Değerli milletvekillerimiz, bildiğiniz gibi Birleşmiş Milletler UNDP'yle ortaklaşa yaptığımız proje kapsamında özellikle hem evlere broşür gönderilmesi hem de bir film çalışması söz konusuydu, zannedirim biz gelene kadar filmle ilgili gösterimi seyrettiniz. Tabii, bu çalışma ekim ayında başlayıp hani bir-iki ay içerisinde neticelenecek bir çalışmaydı. Biliyorsunuz, yazın 2012 Yaz Olimpiyatlarında bir başarı hikâyesi vardı, bu başarı hikâyesini hemen, o heyecanla "Aslı Hanım olabilir." diye düşündük ve onun filmi çekilmesi... Fakat işte bir araya gelmesinde, onun antrenmanları, işte, bizim, daha doğrusu Birleşmiş Milletlerin yapmış olduğu anlaşma, firma bu konudaki hızlı hareket etme kabiliyetinden dolayı belki, iş bu zamana kaldı ve böyle bir film çıktı. Şimdi, tabii, bununla ilgili daha önceden biz hemen yapabilmış olsaydık ne olacaktı? Reklam filmlerinde oynadı, işte, başka yerlerde ödül verildi vesaire dolayısıyla, bu gecikmenin faturasını da bu işi daha önce gördük ya da yaşadık gibi bir his oluşmuş olabilir ama neticede bu işle ilgili anlaşılan yani Birleşmiş Milletlerin yapmış olduğu bir anlaşma var ve düzeltildiğimiz kadarıyla görüşmelerde bu hâle getirdik.

Broşür konusunda da -hani geçen size dağıtmıştım- onun çok daha profesyonel bir hâle gelmesi konusunda, daha iyi bir çalışma yapılması hususunda da hâlâ çok istediğimiz randıman çıkmıyor yani ana fikir oluştu. Bütün hatların bilinmesi konusunda ne var? Medeni Kanun'dan yani hukuktan tutun, istihdamdan tutun, eğitimden tutun, sağlıktan tutun, şiddetten tutun, hangi alanda ne düzenlemeler yapılmış bu çünkü her adrese ulaşacak bir broşür olduğu için arzu ettik ki kadınlarımız özellikle hangi haklara sahip olduğunu, hangi düzenlemelerin olduğunu veya bir zorlukta nereye müracaat etmesi gerektiğini bilebileceği bir broşür olsun. O örnekleri getirdiniz mi arkadaşlar? Yani 4-5 tane tasarım var ama hâlâ daha çok netleşmiş olduğunu söyleyemeyeceğim. Onun belki bir dahaki toplantıda son hâlini bu hafta içinde yollayacaklar gösterip ondan sonra da dağıtım işine girebiliriz.

Tabii, biliyorsunuz, bu ay hem 8 Mart hem de Komisyonumuzun kuruluşunun yıl dönümü 24 Mart. Dolayısıyla, mart ayı içerisinde bir organizasyon yapalım arzu ettik. Bu organizasyonla ilgili aslında Komisyonun da bir düşüncesini almak isterim. Şimdi, 8 Martla ilgili biliyorsunuz bu haftalarda çok hareketli oldu ve her yerde bir kampanya, program yapıldı, kampanyalar yapıldı, seminerlere katıldık, sempozyumlara katıldık. Dolayısıyla, bunu sanki Komisyonun kuruluş yıl dönümü olan yani martın sonu ve nisan başı gibi bir tarihte yaparsak en azından şu bir aylık ara bir nefes aldırılmış olur ve yapılan programın da bir değeri ortaya çıkabilir diye düşünüyoruz. Bu programı hazırlarken de şu ana fikir var benim aklımda.

Biliyorsunuz, stratejik olarak bu dönemde biz karar alma mekanizmalarında kadın varlığını artırmaya yönelik bir strateji hedefledik ve ne yaptık? İşte, bakanlıkları sürekli toplantılarımıza davet ediyoruz ve bu oranların artırılması konusunda bakanlıklarla görüşmeler yapıyoruz, oranlarını ortaya koyuyoruz. Ben arzu ediyorum ki bu toplantıyı gene bu başlık çerçevesinde yapalım. Yine Komisyonun düşüncesi bu konuda önemli. Karar alma mekanizmalarında kadın diyelim, daha sonra belki bunun bir ayağını yerel yönetimlerde kadın noktasına getirebiliriz. Karar alma dediğimiz alan hem yerelde başlıyor, her alanda karar alma mekanizmalarını bu işin içine katabilirsiniz. Bu maksatla da bugüne kadar görüştüğümüz bakanlıklar içerisinde -biz bunları zaten istatistiki olarak da tüm bakanlıklardan istemiştik- bu konuda önde olan bakanlıklara mesela bir plaket verelim yani bir karne diyebilirsiniz, bir plaket diyebilirsiniz. Böyle bir çalışma yapalım ve bu farkındalığı tüm bakanlıkları bu toplantıya davet ederek hem karar alma mekanizmalarında Komisyonun bu hedefini ortaya koyacağımız, kararlılığını ortaya koyacağımız bir etkinlik olmuş olur hem de Komisyonun kuruluş yıl dönümüne denk gelen bir program yapabiliriz ve “Kadın Her Yerde” -film seyrettiyseniz- ondan sonra, işte, karar alma mekanizmalarında dedik, “Kadın Her Yerde” dedik, siyasette diyebiliriz, ondan sonra istihdamda diyebiliriz falan. Bu başlık altında, bunu devam ettiren bir organizasyon şeklinde, etkinlik şeklinde yapabiliriz bu farkındalığı artırma adını. Benim ana fikrim bu. Bu konuda ne dersiniz, nasıl yapabilirsiniz? Komisyonun yaptığı çalışmaları anlatan bir video çalışması yaptık. Yapılan yasal düzenlemelerden, işte, kuruluşundan bugüne kadar yaptığı tüm çalışmaları bir video gösterisi şeklinde hazırladık, öyle bir slaytımız var. Ondan sonra bu filmle gösterilebilir ve onun arkasından “her yerde kadın” diyerek ve “karar alma mekanizmalarında kadın” diyerek böyle bir organizasyon hazırlayalım diye düşünüyorum. Bu konuda Komisyonun düşüncelerini almak isterim, bunun kararını almak durumundayız, bu toplantıda da bunun kararını alalım istiyoruz. Bir husus bu.

Başkanlık sunumlarında söylemek istediğim ikinci husus da biliyorsunuz alt komisyonlarımızdan bir tanesi eşitlikçi bütçe ya da cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışması. Bununla ilgili, bugün sabah Kalkınma Bakanlığına gittik ve bu konuda orada, aslında, çok verimli bir toplantı yaptık ve bu toplantının, daha doğrusu bu konunun bir çalıştayını hazırlıyoruz. Bu çalıştay da Kocaeli’de gerçekleştirileceğiz. Ben bu konudaki... çünkü bu konu...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Öncelikli olan bu mu?

BAŞKAN - Evet. Bu konu Türkiye için de yeni bir konu. Komisyon üyesi arkadaşlarımızın da bu konuda, aslında, bu toplantıda olmasını ben arzu ediyorum ki konu yeni bir konu olduğu için özellikle Komisyon üyesi milletvekillerimizin bu konuda bir altyapısı...

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Hangi tarih? Tarih belli mi?

BAŞKAN – Şimdi, 21 Mart günü akşamı yani perşembe akşamı Meclisten çıkacağız, 22 Mart Cuma günü Kocaeli’de olacağız. Çalıştay...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) - Sabah başlayacak, akşam...

BAŞKAN - Sabah başlayacak, akşam bitecek.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Değişiyor mu o gün?

BAŞKAN - Yazışmaları yaptık, salonu ayarladık.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) - Keşke sorulabilseydi bence de. Herkesin ona göre programları var. Nasıl olacak? Bir hafta var ama.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) - Ama şöyle, sorulsa da zaten bir tarih saptanamıyor biliyorsunuz. Bir tarih konuyor, uyamıyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Okey, tamam da bir hafta var Alev Abl a yani bana uymuyor.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) - Ama şimdi, mesela, diyelim ki sorduk. Sen 18 diyorsun, orası 20 diyor, orası 22 diyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Tamam, en azından iki hafta önceden haberdar olmuş olsaydık...

BAŞKAN – Şimdi, geçen hafta olmadığımız için, yurt dışında olduğumuz için... Bugün ayın kaç?

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – 13’ü.

BAŞKAN - 13’ü, on gün var.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Hepimiz gitmeli miyiz?

BAŞKAN – Yani, hepinizin gitmesi... Siz bilirsiniz yani burada bir zorlayıcı hüküm yok arkadaşlar. Sizin bu konuya ilginiz...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - 28 Martta yapacaktı, ayarladı kız her şeyi, ayarladı. Ben başında söylemişim ama bir kısım insanlar davetiye geldikçe “Gelemem, gelemem...” değiştirdi.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Tamam Hocam, anlaşılmalıdır.

BAŞKAN – Yani, siz alt komisyon üyesisiniz, biz arzu ederiz sizin olmanızı.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Olamam, imkânsız yani dizayn olamam. Çok söz verdim katiyen değiştiremeyeceğim.

BAŞKAN - Tamam, peki.

Evet, ikinci hususta bunu duyurmak istiyordum.

Şimdi, mart sonunda yapacağımız organizasyonla ilgili Komisyon üyesi arkadaşlarımızın söylemek istediği bir şey var mı? Yani, bu organizasyona ne dersiniz? Böyle bir organizasyonu yapalım mı ya da nasıl yapalım?

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Yani, yapılacak programdan önce öyle bir slayt gösterisi yapılması, Komisyonun görevlerinin -çünkü herkes tarafından çok bilinmiyor- anlatılması güzel bir düşünce. Hani, iş hayatında kadın, işte, karar alma mekanizmalarında kadın, siyasette kadın yani çok güzel bir proje de gününü, tarihini tam, güzel yaparsak hazırlanırız.

BAŞKAN - Bununla ilgili davet edeceklerimizin aklında...

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Bir liste yapalım.

BAŞKAN - ...program tarihi uygun olur. Ben, bu konuda aklında Meclis Başkanlığına da bir plaket yapılmasını düşünüyorum çünkü Meclis de aklında bizim kendi evimiz. Önce, Komisyon olarak bizim şunu yapmamız lazım: Önce Meclisteki karar alma mekanizmalarındaki kadın varlığını artırmaya yönelik bir çalışma yapmamız gerekir ki diğer kurumlardan bunu rahatça isteyebilelim. Biz kendi alanımızda, evimizde ne yaptık ona bakmak lazım. Dolayısıyla, bu konuda da, Meclis Başkanı da bu programa davet etmek arzusundayım. Onun için, tarihleri onların takvimine uygun bir şekilde ayarlamak da uygun olur diye düşünüyorum.

Evet, Alev Hanım...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Günü ne zaman?

BAŞKAN - Günü mart sonu...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Başkanım, gayet uygun olacak bence özellikle bu ödül kısmı. Benim bildiğim bazı bakanlıklarda bu, kadın çalışanı açısından mesela Avrupa Birliği Bakanlığı... Değil mi?

BAŞKAN - Evet, en iyi durumda.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Yani, bunlar hakikaten çok iyi durumda, çok ciddi kadın istihdam ediyorlar. Hem ödüllendirilmesi hem de diğerlerinin de bu anlamda motive edilmesi açısından çok önemsiyorum. Bu kurumları nasıl saptayacağız onunla ilgili belki bir şey çıkarmak lazım.

KOMİSYON UZMANI GÖKALP İZMİR - Rakamlar var elimizde.

BAŞKAN – Rakamları aldık.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) - Bu rakamlara göre mi saptayacağız?

BAŞKAN – Yani, kendi bölümlerine göre sınıflama yapacağız ve bunu her sene tekrarladığımızda da...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) - İlan da edilir.

BAŞKAN - İlan edilir.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) - Bizim web sayfamıza konur.

Sadece şey mi olacak kriter? Çalışan kadın sayısı kriterimiz olmayacak mı?

BAŞKAN – Ve üst düzey karar alma mekanizmalarında...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Anladım, bence çok başarılı olur.

Teşekkür ederim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hocam, şu gününü saptasaydık, 28' i dâhil yokum.

BAŞKAN - Gün saptamak için işte, davet edeceğimiz bakanlıkların şu tarihte ortalama bir şey... Meclis Başkanının yani bizim burada yapacağımız için.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - O zaman gelebileirim, İngiltere' deyim...

BAŞKAN - O zaman, nisanın ilk haftası yaparız burada değilseniz. Yani, martın sonu değil de nisanın ilk haftası yapalım o zaman, ona göre bir tarih aralığı isteyelim. Ya martın 28' inden sonra bir tarih isteyelim...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Mesela 5, 6, 7, hafta sonu. Hafta sonu mu oluyor bu?

BAŞKAN – Hayır. Hafta içi Meclis çalışırken burada yapacağız, Mecliste yapacağız.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Salı olmasın, gruplar var.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Salı olmasın Allah aşkına.

BAŞKAN - Salı değil, ya çarşamba ya perşembe yapacağız, bunun iki türlü şeyi var. Sabahtan yaparız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Perşembe millet gidiyor.

BAŞKAN – Perşembe gidiyor da sabah yaparız zaten Meclis çalışırken...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – 4' ü sabah mesela iyi.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) - 3' ü veya 4' ü o zaman Nisanın.

BAŞKAN - Evet yani ben...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Ben yazayım mı şimdiden? Soru işareti koyayım.

BAŞKAN - Yok, soru işareti koyun.

O zaman bunu ben oylamaya getiriyorum arkadaşlar.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Organizasyonla ilgili görüşümüzü beyan edip sonra oylayalım.

BAŞKAN – İyi, tamam. Pardon geri aldım.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Organizasyonun tabii, tarihi ve şeyiyle ilgili değil de ben özellikle bu ödüllendirme kısmıyla ilgili endişelerimi dile getirmek istiyorum. Yani, biz burada Meclis Komisyonu olarak...

BAŞKAN - Ödül demeyelim de başka bir şey diyelim.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Neyse. Takdir etmek bile, bu bakanlıkları takdir etmenin çok doğru bir sonuç getireceğini düşünmüyorum ya da kurumlara yapacak olursanız, Taşkömürü İşletmeleri buna ne yaparsanız yapın, buna hiçbir zaman ödül veremezsiniz ama diğer

tarafından işte, Türkiye Halk Sağlığı Başkanlığına verirsiniz çünkü hepsi hemşiredir, yüzde 90 kadındır, belirli yerlerinde de başkanlıkları vardır. Kurumlar arası farklılıklar söz konusu. Eşit düzeyde olmayan kurumları yarıştırmak birilerini takdir ya da taltif etmek çok doğru değil, çok mahzurlar doğurur, çok insan tepki oluşturur hem bürokrat hem de siyasetçi anlamında. Onun bir daha gözden geçirilmesini öneririm ben, tartışılmasını öneririm.

BAŞKAN - Bu konuda ne diyorsunuz arkadaşlar?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Bakanlıklarda da öyle farklar var mı?

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Var tabii, Sağlık Bakanlığının çalışanı yüzde 80'i kadın, hemşire, doktor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Kadın Bakanlığının da öyledir.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Hayır, üst düzeyde dediler yani kadın ya müsteşar yardımcısı, müsteşar...

BAŞKAN - Karar alma mekanizmalarında üst düzeyde diyoruz.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Yani, genel bir şey değilmiş ben de sordum ya “Gündem ne olacak?” diye.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Nihat Bey’i burada dinledik. Sayın Bakan, bütün iyi niyetiyle “Neredeyse yalvardım gel müsteşar yardımcısı yapayım seni diye.” dedi Yani, adam bu özveriyi sağlamış, kimse olmamış. Şimdi bunu ödüllendirmede “Sende üst düzey yok.” tanımlamasını yapıp bir başkasında var da sorun çıkar dedim yani tartışarak ikna olmak değil de görüşümü söyledim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Anladım, peki.

Bu konu üzerinde görüşü olan arkadaşlarımız?

Peki, bu başlık olmazsa hangi başlık olabilir o zaman? Yani, diyelim ki bu başlık olmadı...

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) - Bir ödül vereceğiz öyle mi?

BAŞKAN – Yani, bir plaket verelim. Bence karar alma mekanizmalarını çalıştırsak, burada toplantılara insanları, bakanlıkları çağırıyorsak o zaman onu da çağdırmamak gerekirdi. Neticesinde bunu çağdırdıysak bunun bir farkındalığını da hepsine duyarlı hâle getirmek gerekir diye düşünüyorum. Nihat Bey’in ben de bu konuda çok samimi olduğuna inanıyorum ama bir erkeğe “Seni gel müsteşar yardımcısı yapalım.” diye herhâlde sormamıştır, kadın olunca soruyorlar. Burada soruldu mu da zannedirim insanlarda farklı bir psikoloji de oluşuyor olabilir yani bilemeyiz.

Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Tamamen yani genel fikir olarak ödülü destekliyorum, iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum çünkü öyle öyle yani hele bu üst düzey görevlere öyle öyle kadın alınmaya başlar diye düşünüyorum. Birileri takdir ediliyorsa öbürleri de “Aman, biz de geri kalmayalım gelecek sene.” diye falan kendilerine çekidüzen verebilirler. Yani, belki, o dediğiniz sakıncanın...

Sağlık Bakanlığında da üst düzeyde var mı? Altta çalışanlar olabilir de üst düzeyde ne kadar var bilmiyorum. Belki bir tek mesela Kadın ve Aileyi dışarıda tutarız, "Onlar zaten kadın çalıştırıyor." deyip onlara ayrı bir işte, böyle taltif yazısı, bir şey yazıp onun dışındakilere vermek bana da hoş fikir gibi geliyor. Kızan da kızsın alsaydı.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – İnkna oldum, verilmesi uygundur.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Peki, arkadaşlar, başka görüş vermek isteyen arkadaşımız var mı? Endişesi olan arkadaşımız var mı? Yok.

Peki, oylarınıza sunabilir miyim? Sunabilirim.

Oyluyorum: Şöyle diyelim, mart ayı sonu veya nisan ayı başında Komisyonumuzun kuruluş yıl dönümü vesilesiyle TBMM’de karar alma mekanizmalarında kadın konulu bir program... Aslında bunu belki bir panel hâline getirip onun üstüne böyle bir plaket töreni ve arkasından bir resepsiyon şeklinde yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – “Kabul etmeyenler” kısmı gelmeyecek mi?

BAŞKAN - Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Oy birliğiyle değil o zaman. Tamam.

Gündemimizin 2’nci maddesine geçiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzük Uzlaşma Komisyonuna sunulmak üzere -biliyorsunuz Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir İçtüzük Komisyonu kuruldu ve bir çalışma var- bununla ilgili Komisyonumuza bir yazı yolladılar ve İç Tüzük hakkında Komisyonun görüşlerinin iletilmesi diye. Burada genel diğer komisyonların ortaya koyduğu görüşler var. Bunları size dağıttım ki bu İç Tüzük’le ilgili görüşü olan arkadaşlarımız görüş ortaya koyabilsinler. Ben öncelikle bu öneri taslağını bir okutmak istiyorum.

Buyurun Gökalp Bey.

KOMİSYON UZMANI GÖKALP İZMİR - TBMM İçtüzüğü Hakkında Komisyonun Görüş ve Öneri Taslağı :

1) Alt komisyonlar İç Tüzük’te yer almalı, tanımlanmalıdır. Alt komisyonun alt komisyon başkanının imzasıyla mı yoksa komisyon başkanının imzasıyla mı yazışma yapacağı, alt komisyonun yetkisinin sınırı vesaire konularda uygulamada komisyonlar arasında bir birlik bulunmamaktadır. Ancak uygulamadan kaynaklanan sıkıntılar göz önüne alınarak esnek bir düzenleme yapılmalıdır.

2) İç Tüzük’ün 28’inci maddesi tekrar gözden geçirilmelidir. Komisyon toplantısına devam etmeyen komisyon üyesinin üyeliği partisinin talebi ile değil üyesi olduğu komisyon kararı ile düşmelidir.

3) İç Tüzük’ün 42. maddesi, sadece tasan ve teklif için hazırlanan komisyon raporlarını düzenlemiştir. Bununla birlikte Kadın Erkek Fırsat Eşitliği gibi Komisyonların kanun tasarı ve teklifi

için oluşturulmamış kendi ilgi alanları ile ilgili sosyal problemlerin ele alınıp sonuç ve çözüm önerisi geliştirdiği komisyon raporları mevcuttur. Bunların da İç Tüzük'te düzenlenmesi gerekmektedir.

4) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu 5840 sayılı Kanun ile kurulmuştur. "Kuruluş kanununda hüküm bulunmayan hâllerde TBMM İçtüzüğü hükümleri uygulanır." denmesine rağmen İç Tüzük'te Kadın Erkek Fırsat Eşitliği 17'nci komisyon olarak sayılmamıştır. Hâlbuki kanunla kurulmuş diğer komisyonlar açıkça İç Tüzük'te belirtilmiştir.

5) Araştırma komisyonları, kurulduğu konuya göre ihtisas komisyonu ile ilişkilendirilmelidir. Örneğin, kadın, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddetle ilgili bir konuda araştırma komisyonu kurulduğunda, araştırma komisyonu üyelerinin belli bir kısmı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri arasından seçilmelidir. Sahayı görmek, görüşülen tasarı ve tekliflerin şekillendirilmesi açısından önemlidir. Toplumsal cinsiyet eşitliği veya yerelde yaşanan toplumsal sorunlarla ilgili bir araştırma komisyonunda çalışan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri, tasarı ve teklifleri değerlendirirken uygulama hakkında da bilgi sahibi olacaklardır.

6) Araştırma komisyonlarının raporlarının sonuçlarının takibi yapılmalıdır. Bunun için TBMM bünyesinde birim ya da komisyon kurulabilir veya mevcut komisyonlardan birine bu konuda yetki verilebilir. Araştırma komisyonu raporunda önerinin muhatabı olan kurum yıllık olarak bu birim ya da komisyona yapılanlar hakkında bilgi vermelidir.

7) Tali komisyon uygulamasının kaldırılması gerekmektedir. Zira, bir komisyon eğer görüş almak isterse zaten ilgili komisyondan görüş almaktadır İç Tüzük madde 34'e göre. Uygulamada tali komisyonların raporu büyük çoğunlukla dikkate alınmamakta; birçok komisyon kendilerine tali olarak havale edilen işleri görüşmemektedir. Bu durum da tali komisyon müessesini anlamsız hâle getirmektedir.

8) Komisyonların gündem yapmalarıyla ilgili İç Tüzük'te farklı ifade edilen sürelerin ya saat ya da gün olarak tek bir birim olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Örneğin aynı konuya ilişkin 36'ncı maddede kırk sekiz saat, 26'ncı maddede iki gün ifadesi geçmektedir.

9) İhtisas komisyonları bakanlıklara paralel olarak yeniden düzenlenmelidir.

10) İç Tüzük 47'nci maddede yer alan komisyonlar bülteni daha az sayıda, sadece arşiv için basılmalı; dağıtımı kaldırılmalıdır. Zaten bunlar İnternet'ten yayınlanmaktadır.

11) İç Tüzük'ün 30'uncu maddesi değiştirilmelidir. Komisyon toplantılarında hükümeti sadece bakan veya müsteşar temsil etmelidir.

12) İç Tüzük'ün "Kıyafet" başlıklı 56'ncı maddesinde yer alan "bayanlar tayyör giyerler" ifadesi, "kadınlar tayyör ya da ceket ve pantolon giyerler" şeklinde düzenlenmelidir.

BAŞKAN – Evet, bu İç Tüzük hakkında görüş almak istiyorum.

Buyurun Binnaz Hanım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu hangisindeydi tali komisyonun kaldırılma meselesi olan 7'nci madde burada, bir de 5'inci "konuya göre ihtisas komisyonu ile ilişkilendirilmeli" diyor ya. Yani, bunlara ilaveten ben burada şöyle bir madde olması gerektiğini düşünüyorum, o da şu: Yani, bir konuyla ilgili komisyona gönderilmeli yasa teklifleri, bu Şiddet Yasası'nda bizi tali saydılar ya oradan aklıma geldi. Yani, onu nasıl ifade ederiz bilmiyorum ama şu 5 ve 7 bunu kapsamıyor çünkü tali komisyonu kaldırır, gene Adalet Komisyonuna götürür mesela kadınlarla ilgili bir yasa teklifini. Onun için, oraya bir şey eklememiz lazım. Hangi komisyon ilgiliyse bu konuyla önce ona gönderilmeli, o komisyon isterse başkalarından görüş alabilir gibilerden. Onun ben önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – 4'üncü madde gerçekleştiği zaman Hocamın dediği oluyor zaten 17'nci komisyon...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Hangisi?

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Mesela 4'üncü maddede KEFEK 17'nci komisyon olarak sayılmadığı için...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Hayatım vermez gene, vermez çünkü diyor ki "Yasayla ilgili şeyler Adalet Komisyonuna gitmeli." Onlar biliyor bunun dilini. Cemil Çiçek'le konuştuk öyle dedi. Anlatabiliyor muyum? Kapsamıyor yani bunların hiçbiri kapsamıyor. Oysa, Adalet Komisyonunda bir tane kadın vardı, haberleri yoktu bu Şiddet Yasası'ndan, takip etmemişlerdi, bilmiyorlardı ve nitekim kuşa çevrilmiş falan geri döndü o yasa biliyorsunuz. Gerçi o komisyonda olmadı galiba ama her neyse yani asıl takip eden bu, bizim Komisyondur, hepimiz bunu yedi aydır takip ediyorduk, bizde sadece bir saatliğine tartışılabilir çünkü tali komisyon sayıldık.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Başkanım, şu 4'üncü madde olduğunda...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Tali komisyon olması tartışılmasına, oylanmasına, üstünde çalışılmasına engel değildir. Ben geçen dönem Çevre Komisyonundaydım. Orada da bir sürü tali komisyon yani bir sürü asıl komisyonlar vardı, uzman gelirdi ama uzun uzadıya her maddede tartışılırdı, çalışılırdı, ondan sonra tutanağıyla birlikte karar alınır, gönderilirdi. Yani, buranın tali komisyon olması bazı konularda o konunun buraya geldiğinde tartışılmasına engel teşkil etmiyor. Biz belki bundan "Ya, biz tali komisyonuz." diye psikolojik etkileniyor olabiliriz, yoksa bu bir engel değil ki burada altı saat tartışabilirsiniz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Hayır, öyle olmadı çünkü geldiğinde dendi ki "Adalet Komisyonu buna bugün karar verecek, yarım saatiniz var. Siz de ne söyleyecekseniz söyleyin, Komisyon toplandı sizi bekliyor, siz tali komisyonsunuz."

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Hocam, o kısım yanlıştır. Bu komisyona gelir, zaman tanır, isterseniz burada saatlerce tartışsınız ve karar alınır, madde madde gidilebilir yani bu tali komisyonun çalışılmasına engel bir şey yok. O uygulama yanlıştır.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ya, olabilir ama her hâlükârda yanlış bir şey. Kadınları ilgilendiren bir yasanın burada Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu varken kalkıp başka bir komisyona gönderilmesi...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Hocam, Adalet Komisyonunun görevi farklıdır. Burada siz tali komisyon olarak ve uzman komisyon olarak onun içeriği konusunda tartışma yapıp karar alabilirsiniz ama onun yasa hâline gelmesi Adalet Komisyonunda mutlaka görüşülme... Sağlıkla ilgili de gelir bazen, gene de Sağlığa bile tali gelebilir, gene Adalete gidebilir, böyle şeyler olabilir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayatım, sonunda, Genel Kurula indiğinde, asıl komisyonun görüşü hakim olmuyor mu orada? Tabii ki.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – İki arasındaki fark sadece...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Dolayısıyla, önemli bir fark var. Biz burada istediğimiz kadar konuşalım, tartışalım Adalet Komisyonunda bambaşka bir şekilde değiştirildiğinde yapabileceğin hiçbir şey yok.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Ona bakarsanız Genel Kurulda da değiştirilme riski var.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Genel Kurulda pek değişmiyor.

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Değişir, önergelerle değişebilir, bunlar olabilir.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Değişir, veriyorlar ya değişiklik öneresiyle.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Önerge veriliyor da değişiyor mu şekerim? Değişmiyor hiçbir şey.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – 4+4+4 Genel Kurulda değişti.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – 4+4+4 'de hep böyle değişti.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Komisyonunda geçti o.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Bizden gelen önergeler değil, iktidar partisi değiştirebilir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Anladım.

BAŞKAN – Ruhsar Hanım...

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Ben öncelikle bir şey söylemek istiyorum burada. Galiba bir konuda önce mutabık kalmalıyız. İdeal konuşmak ayrı bir şey, gerçekliği konuşmak ayrı bir şey, temennilerimizle tecelli her zaman örtüşmüyor. Nitekim, bu Şiddet Yasası'nda temenniler çok iyi de tecelli eden öyle olmadı. Bize resmen şu söylendi: "İki saat süreniz var, konuştunuz konuştunuz, konuşmadınız biz zaten bunu Adalet Komisyonunda istediğimiz gibi yapacağız." dendi. O yüzden pratikle teoriğin uyuşmadığı yerlerde bence o önemli ama onu telafi edecek bir şey var Sayın Toprak. 4'üncü madde eğer gerçekleşir ise biz bir esas komisyon hâline geleceğiz, zaten sıkıntı orada, Sayın Cemil Çiçek de onu diyor: "Yani tali komisyonsunuz, yasayla kurulmuşsunuz, İç Tüzük'ten ötürü kıstlılıklarınız var. Size esas komisyon olarak bunu sevk edemiyoruz bu ve benzeri kanunları" Dolayısıyla, bu 4'üncü madde hall olursa sanıyorum bizim büyük ölçüdeki problemlerimiz hall olur ama

bence 2' de telaffuz edilen bu İç Tüzük' ün 28' inci maddesi çok boşa bir laf olur. Hani, şöyle bir şey yani...

BAŞKAN – Burada çizebiliriz.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) - Ben bir şey söylemek istiyorum, bunun gitmesi bile bence doğru bir şey değil. Neden? Siz burada düşürebilirsiniz bir insanın üyeliğini, aynı parti aynı üyeyi size tekrar teklif eder, kabul etmek zorunda kalırsınız. O yüzden, komisyonun oyuyla düşün, istediğiniz kadar düşürün. X partisi, adam yine aynı kişiyi size teklif edip üye diye getirdiğinde bu sefer ortalıkta bir gerginlik olur. Bırakalım, siyasi partiler kendileri takip etmeyen üyesini de o takip etsin çünkü Meclis dönem dönem karne yayınlıyor. Diyor ki: “Şu kişi Genel Kurula geldi, şu kişi komisyonlarına gitti.” Siyasi partilerin kendi üye tekliflerine engel olamayacağımıza göre, düşürüp düşürmemek bence yalnızca komisyonda...

BAŞKAN - Hayır, oraya bir madde konur yani “teklif edilemez” gibi, öyle bir şey de olur.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Yok, o olmaz yani onu kimse yapamaz, o çok daha sıkıntılı bir sürece gider, bence o çok şık bir şey olmaz. Ha, bunun başka bir yaptırımı olabilir, belli çalışmalarda bir şeyler bir şeyler ama “O kişinin üyeliği düşün.” Düşün, aynı üyeyi yine teklif eder ve Genel Kurulda oylar, gelir yani o bir sıkıntıyı çözmez ama 4' üncü maddenin gerçekleşmesi için bence hepimiz çabalamalıyız ama 5' te de ciddi bir sıkıntı var. Deniliyor ki burada -işte Meclis araştırma komisyonlarına atıfla bir şey söylenmiş- “Araştırma komisyonları...” Mesela, ben, Bilişim İnternet Komisyonu üyesiydim, burada da üyesi olan arkadaşlar da var. Şimdi, Bilişim ve İnternet diye adı özetlendi ama 26 kelimelik bir ismi vardı onun. Orada çocuk ruh sağlığı da tartışıldı, boşanmaya olan etkisi de tartışıldı, bir sürü teknoloji gelişmesi... Şimdi Sanayi Komisyonu da, o zaman Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu yani bu çok...

BAŞKAN - Ayıklanamaz bir şey.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – ... ayıklanamaz yani çok ayırıştırıp da şu komisyon bu komisyon denemez, çok somut bir şey olması gerekir. Yani, boşanma konusunda Meclis araştırma önergesi kabul edilip de “Boşanmayı inceliyorum.” derse ancak işte Adalet Komisyonu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu gibi iki komisyon üzerinden gidebilir diye düşünüyorum. O yüzden, onun da çok makul bir şey olduğunu düşünmüyorum.

Onun ötesinde tabiatıyla birtakım değişiklikleri istiyoruz ama bence en önemlisi 4' üncü maddenin yapılması ve bizim bir esas komisyon hâline gelmemiz büyük ölçüde sorunlarımızı çözecektir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – O 4' ü başa çıkaralım mı bir kere, her şeyden önce.

BAŞKAN - Şimdi 4' le ilgili ben size mevcut İç Tüzük' le ilgili...

KOMİSYON UZMANI GÖKALP İZMİR – Sayın Vekilim, ben bir konuyu arz edeyim isterseniz.

BAŞKAN – Oku istersen.

KOMİSYON UZMANI GÖKALP İZMİR – İç Tüzük Madde 20’de, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu dipnotla düzenlenmiş. 16 tane komisyon sayılmış. Bunu biz Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Kanunlar Kararlar Başkanlığıyla konuştuğumuzda, kanunla kurulmuş olduğumuz, dolayısıyla, İç Tüzük’te yer almamızın gerekli olmadığı, bu sebeple düzenlenmemiş olduğu söylendi. Ama uygulamada şöyle bir gerçek var: Bizim İç Tüzük’te ismimizin yer almamış olması esas komisyon olarak bir kanun görüşemeyeceğimiz anlamına gelmiyor. İç Tüzük’te biz yer almamış olsak bile, Kanunlar Kararlar...

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Müdahale ediyorum, şunun için: Bu konuyu ben Sayın Cemil Çiçek’le oturup konuştum -gittim, sırf bunun için randevu aldım- dedim ki: Biz neden hiçbir şeyin esas komisyonu olamıyoruz, bunu bilmek istiyorum. Kanunsa kanun. Kanunun üstünde de bir şey yok yani ama İç Tüzük de Meclisin anayasası. Tek önümüze getirilen buydu. Biz parti grubu olarak gittik ve bunu sorduk ve birçok konuda... Mesela AB Uyum Komisyonu da aynı durumda. Onların da İç Tüzük’te, birtakım şeyler var ama, esas komisyon görünmüyoruz. Bu iki komisyonun böyle bir handikabı var. Hiçbir zaman esas kanun görüşen komisyon durumuna getirilememe sebebimiz “İç Tüzük” diye önümüze getiriliyor. Grup olarak da gittik, ben şahsen de gittim, konuştum. Şimdi burada biz ne dersek diyelim, yani hepimizin önüne bu getiriliyor ve hazır İç Tüzük değiştirilecekken... Mutlaka değişecek o İç Tüzük çünkü hepimizi rahatsız eden tarafları var, bunun siyasi partiyle alakası yok, milleti temsil ederken ayağınıza takılan şeyler var. Dolayısıyla, o noktada bu Komisyonun -ki bu Komisyonun ben 21’inci yüzyıldaki en anlamlı komisyonlardan biri olduğunu düşünüyorum dünya için bile, Türkiye değil yalnızca, bu tür komisyonlar çok önemli- bir an önce esas komisyon hâline gelebilmesi adına yapılacak mevzuatta ne ise, bence İç Tüzük Komisyonuna bu önerilmeli. Onun ötesindekilerin hepsi teferruat. Öyle de olur, böyle de olur, o oraya teğet geçer, bu bunun içinden geçer ama “Bu Komisyonun hiçbir kanunu esas görüşmemesi, dediğim gibi, AB Uyum Komisyonu için de aynı şey zikredildi.” diye Meclis Başkanı söylüyor. Meclisin de en deneyimli milletvekili ve hukukçusu, yani onun ötesinde bir şey söylenemez.

KOMİSYON UZMANI GÖKALP İZMİR – Sayın Vekilim, ben bir şey arz etmek istiyorum: Dilekçe Komisyonu, İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, KİT Komisyonu; 5 komisyon kanunla kurulmuş komisyonlar.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Efendim, Dilekçe Komisyonuna yasa mı geliyor? Şimdi siz bir şey söylüyorsunuz da, maksadı hasıl edelim. Yoksa ben uzun uzun konuşabilirim, yani şurada ben size yirmi beş dakika boyunca da konuşabilirim. Hani, Dilekçe Komisyonuna kanun gitmiyor. Bizim sorunumuz bu komisyonun esas komisyon olarak algılanmaması. Biz ne dersek diyelim, algılanmıyor ve bunu reddediyorlar, “Size gelemez bu.” diyor. Onun halledilmesi lazım yani. Neyle halledilecekse halledilsin çünkü İç Tüzük değişiyor zaten.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani, Ruhsar'ın söylediğine ilaveten belki acaba şunu mu yapmalıyız? Burada 12 tane madde yazmışsınız. Burada asıl bizim önem verdiğimiz -ki ben de aynı şeyi düşünüyorum- bu tali komisyon meselesinin kalkması ve bunun İç Tüzük'te yer alması, bizim Komisyonun. Sadece ve sadece onunla ilgili bir şey mi göndersek? Ayrıca da "Ek" diye bir şey koyup böyle, işte...

BAŞKAN – Anlaşıldı. Ana fikri o olmalı, tamam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama ek olarak da işte, "Şu, şu maddesindeki şunlar, şunlar da değişebilir." falan gibi bir şeyler.

BAŞKAN – Nedret Hanım...

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Şimdi, ben, tabii, arkadaşlarımla Komisyonumuzun ana komisyon olması gerektiği konusundaki görüşlerine katılıyorum. Ben ayrıca onu da işaretlemiştim 2'nci maddede, Komisyonun bir milletvekili üyeliğinin düşmesi değil, partisinin bu konuda bir karar alması gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN – Tamam, onu çıkarttık.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Yani, onun dışındaki İç Tüzük değişikliği hakkındaki görüş ve önerilerimizi yazılı olarak veriyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz Sayın Akova.

Sedef Hanım...

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Benim bir itirazım, ufak bir itirazım da olsa itirazım, bir de önerim olacak. Bu taslağın 11'inci maddesinde "İç Tüzük'ün 30'uncu maddesi değiştirilmelidir. Komisyon toplantılarında hükümeti sadece bakan veya müsteşar temsil etmelidir." denilmektedir. İç Tüzük'te bu konu, "Komisyon toplantılarına Başbakan veya bir bakan katılabilir. Başbakan veya bakan, gerekli görürse, kendi yerine yüksek dereceli bir kamu görevlisine yazılı temsil yetkisi verebilir." diyerek düzenlenmiştir. Müsteşar siyasi sorumluluk taşımamaktadır. Zaten hâlihazırda düzenlemede bir zorunluluk hâli olmaksızın "Başbakan veya bir bakan katılabilir." denilmekte, ayrıca gerekli görüldüğü durumlarda üst düzey bir kamu görevlisine de temsil yetkisi verilebilmektedir, yani bu açıdan bu maddenin olduğu gibi kalmasında bir sakınca yoktur diyorum.

BAŞKAN – Şu hâli, önerilen düzenlemede çok realiteyi sağlayacak bir şey olmayabilir.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Bu benim itirazım.

Önerim de şudur ki: "Aslında İç Tüzük'te bir değişiklik daha yapılarak cinsiyet kotası konulabilir mi?" Mesela, "21'inci madde" diye ilave edip "Başkan, 11'inci maddenin ilk fıkrasında belirtilen oranlara göre komisyonlarda da siyasi parti gruplarına düşen üye sayısını tespit eder. Her komisyonda komisyonun en az dörtte 1'i kadın üyeden oluşur." gibi bir düzenleme de yapılabilir. "Birden fazla komisyona üye olunabildiğinden, bu durum kadın milletvekili sayısının azlığından bağımsız olarak düzenlenebilir." diye bir önerim var.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

O zaman, Meclisteki kadın oranına göre komisyonlardaki oran...

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Kemalettin Bey, yüzde 14 mü Meclisteki kadın oranı? Tüm komisyonlarda da en az yüzde 14 sınıırıyla...

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – O zaman bireysel tercihler oluyor. Birileri bir komisyona girmek istemiyor. Mesela Plan Bütçede bayan yok.

BAŞKAN – Var şimdi. Bir kadın arkadaşımız Plan Bütçeye girdi. İlknur Denizli geldi, İzmir milletvekili. İlknur Denizli Plan Bütçede görev yapıyor tek kadın Komisyon üyesi olarak.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir kota olsa, başkaları da ilgilenir. “Almazlar” diye de müracaat etmiyor olabilirler. Güzel bir öneri.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Arkadaşlar, başka önerisi olan var mı?

Ana fikrinin esas komisyon olması şeklinde bir ana temayla İç Tüzük değişikliğini söyleyelim, ondan sonra da diğer ek maddelerin... Bazılarını zaten çıkardık, şu 2'nci maddeyle 11'inci maddeyi tamamen çıkarttık.

Diğer maddelerle ilgili çekince var mı arkadaşlar?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bunu uzun boylu bir açıklayıp bir şeyler yapmak lazım.

BAŞKAN – Tabii, onu hukuki terimiyle falan yazmak lazım.

12'nci maddeyle ilgili görüş nedir?

ALEV DEDEGİL (İstanbul) – Böyle dursun. Canı isteyen etek giyer, canı isteyen pantolon giyer. Kalsın böyle. İstemiyorsan giyme pantolon.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Zaten “pantolon mecburi” demiyor burada.

BAŞKAN – “Ya da” diyor.

Bunu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun görüşü olarak yolluyoruz.

Şimdi genel görüşmeye açabiliyorum.

Buyurun Kemalettin Bey, gündemimizle ilgili.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Ben özellikle bir erkek penceresinden bakıp sizin görüşlerinize başvurmak istiyorum ve bu konuda da bu Komisyonun zamana yönelik, gerekirse de Meclis aracılığıyla bir kısım saha çalışması da yapması, anketler yaparak yol almasını ya da bunu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla görüşerek yapmasını... Bu duyarlılığı artırma adına bir kısım sanatçıların şiddete uğradığına dair bir tanıtım oldu son zamanlarda gazetelerde falan. İşte, Hülya Avşar'ın, şunun, bunun Ayşe Paşalı oluşları gibi. Bu süreç artık bence tamamlandı. Yani şiddete uğrayan kadının, sürekli şiddetinin gündeme getirilmesinden öteye, mesela, ben onun yerine, aynı günün gazetesinde şöyle bir görüntü vardı, o görüntü beni daha çok etkiledi. 15 yaşındaki bir erkek çocuğunun öğretmenini öldürmesi sonucunda çocuğun aldığı ceza vardı. Çocuğun babasıyla beraber cezaevine giriş

anı ya da işte, savcının karşısına, mahkemeye çıkış anı vardı çocuğun. Şimdi, ben bir baba ya da bir erkek olarak ölen öğretmenin resmi ile diğer tarafta o çocuğun cezaevine giriş resmini gözümün önüne getirdiğimde, beni o cezaevine giren resim bir baba olarak daha çok etkiledi. Yani ölen öğretmen için inançlarımız gereği dua ettik, “Allah rahmet etsin.” dedik, “Hayattır.” dedik, olmuştur.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – “Hayattır” denemez.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Hayır, hayır. Basite indirmek adına söylüyorum.

Hocam, siz görüşlerinizi de söylersiniz, vazgeçeriz, yine kadınlar üzerinden sürdürürüz bu algı yönetimini. Ben bir erkek olarak, erkekler üzerinden sürdürülmesi, o Ayşe Paşalı'yı öldüren adamın şimdi nerede olduğunun ya da diğer kadını 50 bıçakla bıçaklayan adamın hangi psikolojik travmayı yaşadığını ya da bugün sosyalitenin neresinde, dissosiyatif bir kişiliğe ulaşıp ulaşmadığını, cezaevinde ne şartlarda olduğunu, geri kalan...

BAŞKAN – Yani bu sonuca giden şeylerin sebeplerini görmek...

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Sebep ten öteye, ölenin ya da şiddete uğrayanın yanında, şiddeti uygulayanın tarafında...

BAŞKAN – ...ne olduğuna bakmak.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Neticede, ben uygulayacak kişiysem, o şiddete uğrayan resimleri gördüğümde beni çok etkilemedi. Bir erkek hormonolojisiyle konuşuyorum burada. Ama ben orada bir erkek olarak, elleri kelepçelenmiş, cezaevine atılmış, cezaevinde de şişlenmiş bir erkeği görsem, şiddet uygulanmış, daha tüylerim ürperir, daha tedirgin olurum. Yani, “Aman ha, biraz dikkat edeyim.” tarzında. Ben burada öneriyorum da, bunu Komisyon olarak, üniversite hocalarıyla, psikosozyal bilimi alanında gelişmiş insanlarla, saha çalışmalarıyla... Mesela o yapıldı, şimdi sahada bir anket yapılabilir. Yüzlerce erkeğe sorulabilir “Bu resimleri gördüğünde nasıl etkilendin?” diye. Yani, Hülya Avşar'ın gözü mor olmuş, yukarıdan aşağı kan gelmiş, çok da beni etkilemedi yani, inandırıcı gelmedi bana, o Ayşe Paşalı olmadı benim gözümde. Bunu söyleyip bunun üzerinde ağırlıklı olarak sizlerin tartışmasını, bir fikir oluşmasını arzu ediyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – O Hülya Avşar işini biz yapmadık değil mi? Bir örgüt yaptı. Ona karışamayız bir kere, bir.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Bir görüş beyan edebiliriz bu ülkeye bu çalışmayla ilgili.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İkincisi: Söylediğimize hiç, hiç katılmıyorum Kemalettin Bey, kusura bakmayın. Bunu bir toplantıda Yazgülü Aldoğan da söyledi. Erkekler, erkek hormonuyla falan da hiç ilgisi olduğunu düşünmüyorum yani bu meselenin. Katil katildir, ne erkek hormonuyla ne kadın hormonuyla... Burada şöyle bir şey var: Onlara da empati duyulması gerekebilir. 18 yaşın altındaki küçük çocuklara “Daha az ceza alacak.” diye ailenin ısrar edip kız kardeşlerini falan

öldürtmesi gibi durumlar, yani onlar gündeme getirilebilir ama koskoca bir erkeğe, kalkıp gidip karısını öldüren bir erkeğe empati duymamız gerektiğini ben şahsen vallahi, düşünmüyorum.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Ben empati duyulmasını söylemedim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama onların açısından bakmak empatiyi de beraberinde getirecek bir şey. “Bunlar ne dram yaşıyor acaba, hapisanede, orada burada?” falan gibi. Yani ben şöyle düşünüyorum: Bu mesele ne kadar çok gündeme getirilirse o kadar iyidir diye düşünüyorum. Mesela, bir toplantıda Yazgülü Aldoğan dedi ki: “Vallahi, bu medya bunu çok sık gündeme getiriyor. Acaba hiç konuşulmasa mı?” Ben de dedim ki: Konuşmayarak halletmiyorsun ki, sadece duyulmuyor medya gündeme getirmediği takdirde. Dolayısıyla, ne kadar çok duyulursa bu kadına karşı şiddet, o kadar çok bu meseleyle mücadele edilecektir kanaatindeyim ben ve bunun böyle, “Bir de erkekler tarafından bakalım.” falan gibi bir yaklaşımla azaltılması gerektiği kanaatinde değilim. Olsa olsa, şöyle bir şey yapabiliriz, biz Kadın Erkek -Erkek de olduğuna göre- Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak: Bu, hele hele, işte, aile kararlarıyla, namus ve töre saikiyle işlenen cinayetlerde, aslında bu cinayeti işlemeye zorlanan insanların da kurban olduğunu, özellikle genç erkeklerin, yani onların da, işte, bir tanesi hayatını kaybediyorsa öldürülen kız kardeş, o genç erkek de ruhunu kaybediyor aslında, ruhu ölüyor. Böyle bir şekilde, böyle bir dille belki bir miktar buna dikkat çekilebilir ama, yani bütün dikkatin oraya verilmesi ve de bu şiddet gören...

O kadınların yüzünü gözünü boyaması meselesine, Hülya Avşar'ın falan... Zaten kendi de ondan sonra, bin bir pişman olduğunu... Bari yapma. Ya yap ya da yaptıktan sonra “Pişmanım.” deme. Yani o aşırıya kaçmış olabilir ama yapıyor sivil toplum örgütleri böyle şeyler. Ona da söyleyecek bir şey yok.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Buyurun.

GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ben biraz önce Binnaz Hoca'nın söylediğine bir katkı, iki tane de görüş beyan etmek istiyorum. Bir kere, televizyonda gördükçe... Kitle iletişim araçlarının bir etkisi var, meşruiyet sağlama. Yani onları ne kadar çok izlersek onların... Eskiden kadınla ilgili 2 cinayet haberi canımızı yakarken şimdi o 5 oldu, 5 taneyi gördüğümüz zaman dehşete düşüyoruz, daha sonra bu 10 olacak. Yani bilemiyorum, hocanın kastettiği şey bunun gibi bir şey miydi? Yani, gördükçe kabul etme oranımız artıyor, onu bir söyleyeyim. Çok sık da gündeme gelip gösterilmesini de aynı o... Habertürk gazetesi yapmıştı, hatırlıyorsunuz, çırılçıplak yerde yatan, arkadan, sırtından bıçaklanmış kadın hepimizi dehşete düşürmüştü. Mesela, şimdi görsen daha az etkileneceğiz ondan. Böyle bir olumsuz etkisi var diye düşünüyorum. Birinci söylemek istediğim bu.

UNDP bölge toplantılarıyla ilgili, Antalya, Mardin ve Ağrı, zannediyorum, kalmıştı. Ben, daha önceden öğrenebilsek tarihi, ona göre hazırlık yapmak istiyorum, eğer yapacaksak. Yapmayacaksak da problem yok, birincisi bu.

Diğer ikincisi: Televizyon filmiyle ilgili ben bir noktaya dikkat çekmek istemişim. Orada daha önce izledik siz gelmeden evvel, “Yarışacak kız bulamadım, erkeklerle yarıştım.” diye tamamen fiziksel, cinsiyete dayalı ayrımcılığın ifade edildiği bir cümle var. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak buna ben “Evet” diyemiyorum, içimden gelmiyor çünkü orada fiziksel güçle ilgili bir yarışma var, bizim burada sağlamaya çalıştığımız fırsat eşitliğiyle ilgili bir şey.

BAŞKAN – Evet, var o cümle.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Tekrar izlerseniz eğer, oradaki ayrımcılığı, kadın-erkeği biz orada zaten ayırmışız, fiziksel güç anlamında ayırmışız. Onu da doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ters bir anlam da çıkıyor. Fiziksel olarak da erkeğe eşittir. Hâlbuki söylenen o değil, fiziksel olarak eşitlik değil.

BAŞKAN – Tabii, bu belki tam kadın figürü olmadı, bir sporcu figürü olmuş oldu. Dolayısıyla, o açıdan baktığınızda... Bir de bu filmi hazırlayanların bu bakış açısıyla bakabilme kabiliyetiyle de orantılı bir şeydi. Dolayısıyla...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Biz karar verseydik...

BAŞKAN – Karar verseydik ama söylediğinizi algılama kapasitesi konusunda, yani ben kanser olmak üzereydim. (Gülüşmeler)

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ama orada Sayın Başkan, bir yumuşatmaya gidilebilirdi bence.

BAŞKAN – Gidilebilir ama bu hususu bir daha söyleyip orada seslendirmede bir...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Onlar teknik altyapıyla çözülebilir hocam, buradaki bu organizasyon da çok iyi değildi, onlar toparlanabilir. Ama orada bence ifade etmemiz gereken şey fiziksel farklılıklar değil. Fırsatların eşit olduğuna dair bir cümle oraya girebilir. O cümle çıkartılıp ya da iki cümleyle desteklenebilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Onda hemfikirim

Teşekkür ederim.

Bölge toplantılarıyla ilgili, bahara da yapılması konusunda düşünmüştük. Bu baharda bunları bir şekilde yapacağız. Nisandaki şu programı atlattıktan sonra, ondan sonra bölge toplantılarının hemen planlamasını yapıp toplantı...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ben tarihi bilmek istiyorum...

BAŞKAN – Ne kadar zaman öncesinden bilmek istersiniz?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Yirmi gün öncesinden olursa sevinirim çünkü orayı iyi programlamam gerekiyor.

BAŞKAN – Zaten aşağı yukarı yirmi gün öncesinden biz de planlamak zorundayız ki harekete geçebilelim. Yirmi gün öncesinden bunu belirleriz. Nisan ayının sonuna doğru, 20'si.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – UNDP toplantısının yapılacağına dair bir şey vardı Antalya'yla ilgili, o netleşti mi, netleşmedi mi, onu da bilmiyorum.

BAŞKAN – Şimdi bununla ilgili sıkıntı şu: Bu program kapsamında, Birleşmiş Milletlerle yapılan o protokol kapsamında hem projenin sonuna geldik hem bütçenin sonuna geldik. Dolayısıyla, oradan bir sıkıntımız var.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Tamam, Antalya'da yapmak zorunda değiliz ayrıca. Hani, ben ısrar etmiyorum. Antalya olsun noktasında değilim, onu söyleyeyim.

BAŞKAN – Bu alan çalışmasını, demin Kemalettin Bey'in söylediği saha ve anket çalışması adına da bu bölge toplantılarının bir ayağına onlar entegre edilerek bu çalışmayı yapmamız lazım. Bizim Komisyon olarak bir görevimiz de denetim. Yani, çıkartılan kanunların hayata geçip geçmediği, bu uygulamaların yerinde yapılıp yapılmadığını da bir şekilde denetlemek gerekiyor. Ama bunu alan çalışması yaparsınız, denetlersiniz ya da bilgi isteyerek başka türlü de yapabilirsiniz. Ama alan çalışması yapmış olmak, bir komisyonun o bölgelere gitmiş olması buradaki farkındalığı, duyarlılığı artırma açısından çok daha verimli oluyor ve eşitlikçi bakış açısının yerleştirilmesi, yaygınlaşması açısından da alan çalışmasını daha önemsiyorum. Zaten bir sene bunu yaptık. Komisyon olarak aşağı yukarı bir sene bir alan çalışması yaptık ki, Türkiye'nin her bölgesi aynı, eşitlikçi bakış açısında aynı eşitlikte değil, bunu gördük en azından. Hangi bölgelerde, hangi sorunlar var, hangi alanların daha çok çalışılması, onlara bir yol haritası ve eylem planı yaptık ve bunu da faaliyet raporumuzun içine koyduk aslında. Onun için bölge toplantıları önemli, bunu ben her zaman önemsiyorum.

Şeyle ilgili bir kaynak çalışması devam ediyor. O netleştikten sonra programı zaten hemen netleştiririz.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ağrı'yı da önceleyebilirsiniz. Zannediyorum Mardin de düşünülmüştü. Antalya'yı tamamen çıkartabiliriz, o problem değil, o anlamda söylemiyorum.

BAŞKAN – Yok, yok. Onu biliyorum, ben oradaki hassasiyetini anlıyorum ama Antalya olabilecek bir program ve sözümüz var, geliriz oraya, problem yok.

Çok teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.20